

Vergaderjaar 2022–2023

29 826

Industriebeleid

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 180

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2023

In deze brief staat de visie van het kabinet op verduurzaming van de kledingindustrie. Daarnaast ga ik in op beschikbare stimuleringsubsidies en vindt u in de bijlage een overzicht van beschikbare subsidies. Daarnaast informeer ik u over de samenwerking met de banken over financieringsknelpunten voor de circulaire economie. Met deze brief geef ik invulling aan de toezeggingen die ik in het notaoverleg verduurzaming kledingindustrie op 17 april 2023 (Kamerstuk 36 254, nr. 14) heb gedaan aan het lid Haverkort (VVD). In het notaoverleg is toegezegd een overzicht van de stimuleringsubsidies de Kamer te doen toekomen en het standpunt van het kabinet ten aanzien van de verduurzaming van de kledingindustrie, inclusief de uitkomst van de gesprekken met banken.

Visie op verduurzaming kledingindustrie

Het kabinet heeft de ambitie om te komen tot een volledig circulaire economie in 2050. In het nationaal programma circulaire economie (NPCE) zijn concrete doelen voor verschillende productgroepen geformuleerd, waaronder textiel. En dat is hard nodig, want op dit moment is de voetafdruk van de textielindustrie groot. Er wordt steeds meer kleding geproduceerd, gekocht en weggegooid. Dat wordt onder andere gestimuleerd door een sterk competitieve markt, hoge mate van consumeren, dalende productiekosten en de opkomst van e-commerce.

Sinds 2020 werkt de rijksoverheid met het beleidsprogramma «circulair textiel» aan beleid en doelstellingen voor een circulaire textielketen in 2050: circulaire businessmodellen zijn dan de standaard, waarbij kleding en vezels langdurig worden gebruikt en hoogwaardig worden hergebruikt. Alle textielproducten bevatten gerecycled en duurzaam materiaal, zodat textiel lang meegaat en goed kan worden gerecycled. Consumenten zorgen goed voor hun kleding en laten kapotte kleding repareren. Ze kopen minder nieuwe kleding, en vaker tweedehands in plaats van nieuw.

Textielafval is zo veel mogelijk beperkt omdat materialen uit afgedankt textiel worden gebruikt in nieuw textiel.

Er zijn veel mooie voorbeelden van initiatieven en bedrijven die laten zien dat een circulaire textielindustrie mogelijk is. Van verhuur en reparatiemodellen voor kleding tot kleding gemaakt van innovatieve materialen of gerecycled textiel. Tegelijkertijd is het voor circulaire bedrijven lastig om de business case voor circulaire producten rond te krijgen. Vaak is het duurder dan lineaire producten om circulaire producten of diensten aan te bieden en daarmee is het lastig om te concurreren met de lineaire economie. Ook de komende jaren zet de rijksoverheid daarom in op stimuleringsmaatregelen die de businesscase voor circulaire producten en diensten verbetert. De beschikbare stimuleringssubsidies staan in het volgende deel van deze brief.

Stimuleringssubsidies

Voor alle circulaire ondernemers zijn de volgende vier nationale subsidieregelingen beschikbaar: de Subsidie Circulaire Ketenprojecten (CKP), de Subsidie Kennis en Innovatie Agenda CE (KIA CE), de DEI+ CE en de DEI+. In de bijlage van deze brief vindt u meer informatie over deze subsidieregelingen en een overzicht van de meest relevante nationale en Europese subsidies die helpen bij circulair ondernemen. De subsidies zijn afkomstig van verschillende ministeries, maar met name van EZK en IenW. Het is belangrijk om aan te geven dat het per bedrijf of situatie kan verschillen welke subsidiemogelijkheden er zijn en of een bedrijf daarvoor in aanmerking komt. Bovendien kennen subsidieregelingen soms een beperkte openstelling.

Voor de bovengenoemde nationale subsidieregelingen zijn mooie voorbeelden te noemen voor textiel. Zo zijn er via de CKP bijvoorbeeld subsidies verstrekt aan initiatieven die werken aan nieuwe manieren van samenwerking voor het maken van kleding van 100% gerecycled materiaal en initiatieven die werken aan het opzetten van een ruilplatform en reparatiedienst voor consumenten. En via de KIA CE is een subsidie verleend voor een project voor het verbeteren van technologieën voor het mechanisch recycelen van textiel gemaakt van textielafval.

Op de website www.rvo.nl/onderwerpen/financiele-ondersteuning is uitgebreide informatie te vinden over alle bovengenoemde subsidies én meer nationale regelingen die interessant zijn voor circulaire ondernemers, zoals leningen en garanties.

Ook via het Versnellingshuis Nederland Circulair! zijn deze nationale subsidies en regelingen te vinden in een doorzoekbare tool, via www.financiering.versnellingshuisce.nl. Naast nationale regelingen, zijn hier ook Europese en regionale regelingen te vinden. Om ondernemers te helpen, is op www.versnellingshuisce.nl/aan-de-slag-met/financiering een stappenplan beschikbaar voor het vinden van financiering. Ondernemers kunnen ook zelf contact opnemen met het Versnellingshuis voor persoonlijke ondersteuning bij het vinden van financiering.

Het stimuleringsprogramma ter ontwikkeling en opschaling van recycling en hergebruik is momenteel in ontwikkeling. Dit programma zal de vorm krijgen van een subsidie die bedrijven ondersteunt in het uitbreiden en implementeren van circulaire activiteiten waaronder hergebruik, reparatie, refurbishment en recycling.

Tot slot heeft de Minister van Economische Zaken op 6 april 2023 u een brief gestuurd genaamd «Verduurzaming mkb»¹. In deze brief staat een overzicht van de verschillende regelingen maar ook programma's die het kabinet aanbiedt om ondernemers te ondersteunen bij het verduurzamen van hun productieproces.

Roadmap Circulair Financierieren 2030

Zoals aangegeven in het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) heeft een samenwerkingsverband met financiële instellingen vorig jaar geleid tot de Roadmap Circulair Financierieren 2030: de financiële sector als aanjager van de circulaire transitie. Onder voorzitterschap van Invest-nl werken we als ministerie samen met financiële instellingen zoals ABN Amro, Rabobank aan het oplossen van financieringsknelpunten voor alle circulaire ondernemers, en daarmee breder dan circulair textiel. De Roadmap richt zich op de volgende vier terreinen:

1. Integraal beoordelen van lineaire en circulaire risico's;
2. Meewegen circulaire kengetallen in financiering waardoor transparantie wordt vergroot, externe controle beter mogelijk wordt en het risico op *greenwashing* wordt verlaagd;
3. Ervaring opdoen door het sluiten van deals en het financierbaar krijgen van circulaire proposities;
4. Uitbreiden en optimaliseren van financieringsinstrumentarium.

Het beoogde effect hiervan is dat circulariteit een integraal onderdeel wordt in de beoordeling van financieringsaanvragen en investeringsbeslissingen. Op die manier worden circulaire businessmodellen beter financierbaar. Hoewel dit positieve stappen zijn, is het nog steeds lastig voor veel ondernemers in de circulaire economie om aan private financiering te komen. Zo zijn gehanteerde risicobeoordelingen nog erg gericht op gerealiseerde resultaten uit het verleden en rendement op de korte termijn, terwijl de winstgevendheid van circulaire businessmodellen vaak later optreedt. Aanhoudende aandacht voor dit onderwerp is dus belangrijk. Ik zal dan ook de betrokken partijen uit de financiële sector binnenkort uitnodigen voor een overleg om te spreken over onze resultaten tot nu toe en de noodzakelijke vervolgstappen in lijn met onze gezamenlijke ambitie om de circulaire transitie verder aan te jagen.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen

---

¹ Kamerstukken 32 637 en 32 813, nr. 562

BIJLAGE

Er zijn de volgende nationale subsidieregelingen²:

- *Subsidie Circulaire Ketenprojecten (subsidie CKP)*
De subsidie circulaire ketenprojecten is onderdeel van de subsidieregeling circulaire economie. Deze subsidie is er voor de ondernemer die samen met andere ondernemers een product, proces of dienst circulair wil ontwerpen, produceren of organiseren en daarbij hulp van een ervaren procesbegeleider wil krijgen. Het maximale subsidiebedrag is € 20.000 per ondernemer.
- *Subsidie Kennis en Innovatie Agenda CE (KIA CE)*
Deze subsidie is er voor de ondernemer die innovatieve circulaire producten, processen of diensten onderzoekt of ontwikkelt, of onderzoek wil doen zodat de onderneming in een latere fase innovatieve circulaire producten kan gaan ontwikkelen. Het maximale subsidiebedrag is € 500.000 per project.
- *DEI+ CE*
Deze subsidie is er voor de ondernemer die een innovatieproject gaat starten voor bijvoorbeeld hergebruik van producten of onderdelen, of een pilotproject voor biobased grondstoffen is gestart, waarmee wordt bijgedragen aan vermindering van de CO₂-uitstoot in Nederland. Het gaat nadrukkelijk om het toepassen (niet het ontwikkelen) van innovatieve technieken. Het maximale subsidiebedrag is € 3.000.000 per project.
- *DEI+*
Deze subsidie is er voor de ondernemer die van plan is om minder energie te gaan gebruiken in bijvoorbeeld het productieproces, of een innovatieve techniek heeft waarmee de ondernemer minder CO₂ uitstoot, en de techniek of test wil demonstreren in een pilot of demonstratie in het eigen bedrijf. De regeling staat ook open voor CE-projecten, en de ervaring leert dan ca. 60% van de uitgekeerde subsidies naar CE-projecten gaat. Het subsidiebedrag is minimaal € 3.000.000.

Ook kunnen de volgende nationale subsidies helpen bij circulair ondernemen:

- *Versnelde klimaatinvesteringen industrie (VEKI)*
- *MOOI gebouwde omgeving en industrie*
- *Topsector Energie (TSE) Industrie*
- *Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)*
- *Eurostars*
- *SDG Partnerschapsfaciliteit (SDGP)*
- *Support International Business (SIB)*

En de volgende Europese subsidies:

- *Europese natuur-, milieu- en klimaatprojecten (LIFE)*
- *Horizon Europe*
- *EIC Accelerator (onderdeel van Horizon Europe)*
- *Interreg*

---

² Meer informatie is te vinden op de website van RVO: <https://www.rvo.nl/ondeHetrwerpen/financiële-ondersteuning>